

20 XII. 1946

Z rozhlasové činohry

abs. — Nedělní činoherní pořad stál tentokrát ve znamení původních novinek, jež, jistě jen náhodnou shodou okolností, byly v obou případech druhými dramatickými rozhlasovými pracemi uváděných autorů.

Odpoledne provedla Praha historickou fresku »Bohatý mezi chudými«, v níž se pokusil Josef Eiselt, debutující v rozhlase na datum přesně teprve přede dvěma měsíci, stručně, ale výrazně nářtnout pohnutlivě rušný umělecký i životní osud velkého českého rytece, prácheňského rodáka Václava Hollara, který zemřel v bidě téměř před třemi sty lety v Londýně, strávil většinu svého života mimo hranice své vlasti. Proti svéže náhozené a stavebně odvážné prvotině jevila se nová hra příliš mělká a konstruktivně hodně konvenční, dialogu by neškodila větší střídmost a životnost mluvy. Téměř hodinovou hru nastudoval Mil. Disman a hudebně s vkusem účinně doprovodil dr. Václav Smetáček z herců si nejlépe vedli E. Konečný a V. Vydra ml., překvapil J. Línhart, J. Průcha nebyl zřejmě ve svém životě a E. Svobodová měla jenom několik šťastných okamžiků, jinak nevhodně překreslovala; z dlouhé řady ostatních, z nichž většina tvořila jakýsi recitační kolektiv, který se nejznatelněji uplatnil v rušivě přehnané hospodské scéně, sluší ještě jmenovati standardní výkony A. Zíba, K. Blahovce, K. Kastnera, R. Ronského, A. Kalouse, R. Širokého a M. Rouse.

Večer následovala drobnůstka Libuše Pokorné, rádobý veselá rodinná scénka »Ráj na zemi«. V režii Přemysla Pražského pěkně si vedla M. Blažková a chvílemi J. Bílá, která však místy nepatřičně sahala po karikatuře a falešně znějícím komise, již vybavil svého otce rodinky také G. Hilmar, Maně i marně jsme vzpomínali na vtipné a svěží hříčky Zd. Jírotky a Jiřího Dandy.

POSEL Z RODNÉHO PŘEHOŘÍ

820

13 10. XII. 1946

Rozhlasová hra o Hollarovi. Josef Eiselt, jehož rozhlasová hra »Smysl života« vzbudila nedávno živý ohlas, napsal nyní pro rozhlasovou hru novou »Bohatý mezi chudými«, v níž prostou rytmu svou strohostí připomínající linii životní a umělecký osud Václava Hollara. Hru, kterou rozhlas uvádí v úterý 19. prosince ve 20-15, má v režii Miroslav Disman, hudbu složil dr. Václav Smetáček, postavu Hollarovu vytvořil Jaroslav Průcha.

23 XII. 1946

Rozhlasová hra o Hollarovi

Václav Hollar, vynikající český kreslíř a grafik, který se narodil 13. července 1607 v Práchni a zemřel 25. března 1677 v Londýně, pocházel z pražské šlechtické rodiny, a leptu, tomuto zvláštnímu umění, v němž se později stal skutečným mistrem, vyučil se u Matouše Meriana v Německu. Od roku 1636 cestoval po Evropě, později žil delší dobu v Antverpách a r. 1652 se vrátil do Londýna, kde setrval až do své smrti. Hollarovy lepty bravurní zdatnosti umělcovy jehly jsou uznávány jako jedny z nejlepších grafik 17. století. Hollar však byl také, a to snad především, skutečně bohem nadaným kreslířem. Z jeho grafické práce je známo na 2814 listů leptů. Ač se Hollar většinu svého života zdržoval mimo svou rodnou zemi, na její krásy nikdy nezapomínal a ve své umělecké práci i ve vzpomínkách se často vracel do českých lesů, luk, hradů i ostatní české přírody.

Nyní nám tohoto velkého českého člověka, který je jedním z prvních propagátorů českého umění ve světě, připomněla a přiblížila rozhlasová hra J. Eiselta »Bohatý mezi chudými«, kterou pražská stanice vysílala v neděli odpoledne v režii M. Dismana s hudbou dr. V. Smetáčka. Hra skutečně dobře dovedla osvětlit krásnou lidskou a umělecky silnou postavu Václava Hollara. I dramaticky byla hra dobře postavena, neboť autor si vybral z umělcova života ono období, kdy za morové epidemie v cizině, daleko od vlasti, umělec Hollar ztrácí nedlouho po smrti své milované ženy i svého malířsky nadaného syna. Hra zachytila i v této Hollarově rozhlasové biografii osud většiny českých umělců, žijících v cizině, kde vedle stesku po rodné zemi pronásleduje umělce jednak všeobecné nepochopení současníků a potom navíc ještě neustálé připomínky, že je nevytázaným cizincem. Ovšem dobře autor i režie zdůraznila vnitřní umělcovu sílu, která mu dopřála i přes všechny tyto vnější překážky dokončit své dílo, které ještě dnes, po staletích, jest jedním z těch, které jsou naší národní chloubou. Hlavní roli Eiseltovy hry, grafika Hollara, zahrál člen činohry pražského Národního divadla Jaroslav Průcha, jehož umění pomohlo vytvořit hlasově tuto postavu opravdu krásnou, čistou i věrojatnou.

19. XII. 1946

Rozhlasová hra o Václavu Hollarovi.

Po své nedávné a v listém směru nemalo pozoruhodné hře »Smysl života« obrátil J. Eiselt pozornost ke hlavním českému ryteci V. Hollarovi (1607 až 1677), který většinu svého života strávil v cizině, kde také zemřel a kde vytvořil i nejváženější díla ryteckého umění. J. Eiselt se vyhnul nebezpečí, že jeho hra »Bohatý mezi chudými« bude převážně životopisným básněm tím, že zachytil jen poslední léta Hollarova života, v němž přes všechna uznání bylo mnoho tragického a kde autora zejména zajímal lidský osud starého umělce, jehož tvůrčí boje byly již tehdy vlastně dobojovány. Posluchač, který toho o Hollarovi mnoho nevěděl, se tím ovšem ocitl lecky na nejisté půdě, protože hra mnohé jen naznačila úmyslně strohými prostředky, které se snad snažily dodat hře podobu ponuré rytiny, ale často na úkor vnitřní rozhlasové. Autorovi se totiž nepodařilo vždy proniknout k nitru hlavní postavy hry a ani zajímavé sentence o umění a životě too slabinnu nezastíly, sníše řetěz odhalil. Hra tím vyzněla místy jednotvárně, její dialog nebyl vždy přirozený a různé zástarak pomocné prostředky utlumily často jinak zajímavý myšlenkový podklad hry, jejíž režii měl M. Disman, překonávající bez většího zdaru úskalí textu a ne vždy úspěšně ladil herecké výkony k ucelenějšímu účinnu. Nejlepší výkony podal J. Průcha jako Hollar a E. Konečný jako Robert, rovněž dobrý byl i V. Vydra ml., J. Línhart v roli Daniela nebyl však přirozený, roli Anny zahrála divadelně někdy až exaltovaná E. Svobodová. Hudbu hru většinou jen podbarvující složil V. Smetáček. Zk.

LIBUŠE POKORNÉ, BRNO.

820

19. XII. 1946

● Nedělní rozhlasové novinky

V neděli odpoledne vysílá pražský rozhlas hru Josefa Eiselta »Bohatý mezi chudými«, která je vážným pokusem postihnout závažně lidské a umělecké rysy věhlasného rytece Václava Hollara v jeho milostných vztazích k ženě. V jeho poměru k zemi, jež se mu stala osudem a v jeho uměleckých i společenských konfliktech s měšťanským okolím a s generací žáků. J. Průcha vdechl Hollarovu textu hloubavého ducha a bolestnou moudrost, E. Svobodová citlivě vyjádřila třpící lásku ženy po boku tvůrčího muže a dalšími tvárnými projevy se přidružil k dobrým výkonům jmenně vyladené hry také V. Vydra ml., E. Konečný, J. Línhart a J. Silnou slozkou dobrého výsledku je hudba dr. V. Smetáčka výmluvná zejména ve vzosném finale. — Večer rozhlas vysílá žánrovou hříčku Libuše Pokorné »Ráj na zemi«, ironisující přítvívě a s mentalitou ženských románů měšťanskou rodinku. Scéna má v režii P. Pražského lehký a neproblematický průběh a jednoduché herecké výkony.